

คำแนะนำการให้วัคซีนโปลิโอ

การนำร่องให้วัคซีนโปลิโอ

สูตร 2 IPV + 3 OPV
เพิ่มเติม

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
กรกฎาคม 2566

คำแนะนำการให้วัคซีนโปลิโอ

การนำร่องให้วัคซีนโปลิโอ สูตร 2 IPV + 3 OPV เพิ่มเติม

ตามที่กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดให้มีการดำเนินการนำร่องให้วัคซีนโปลิโอ สูตร 2 IPV + 3 OPV โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมโรคติดเชื้อในเด็กแห่งประเทศไทย คณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล และสถาบันวัคซีนแห่งชาติ ได้ปรับคำแนะนำการให้วัคซีนโปลิโอของประเทศไทย โดยการให้วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ ชนิดฉีด (IPV) จำนวน 2 ครั้ง เมื่อเด็กอายุ 2 เดือน และ 4 เดือน และให้วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ ชนิดรับประทาน (OPV) จำนวน 3 ครั้ง เมื่อเด็กอายุ 6 เดือน 1 ปี 6 เดือน และ 4 ปี เพื่อเสริมภูมิคุ้มกันต่อเชื้อโปลิโออย่างครอบคลุมทุกสายพันธุ์ รวมถึงลดผลข้างเคียงจากการรับวัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทาน อีกทั้ง เป็นการปรับคำแนะนำการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคอย่างสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ขององค์การอนามัยโลก โดยได้รับการสนับสนุนวัคซีนโปลิโอจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้มีการประชุมมอบนโยบายและชี้แจงโครงการความร่วมมือขับเคลื่อนการกวาดล้างโรคโปลิโอ ตามพันธสัญญานานาชาติ ด้วยการนำร่องให้วัคซีนโปลิโอ สูตร 2 IPV + 3 OPV ให้กับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ณ กรมควบคุมโรค และผ่านระบบการประชุมทางไกล เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2566 ซึ่งกำหนดเริ่มให้วัคซีนโปลิโอ สูตร 2 IPV + 3 OPV ทั่วประเทศ ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2566 เป็นต้นไป โดยกระทรวงสาธารณสุข ได้จัดส่งแนวทางการนำร่องให้วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ สูตร 2 IPV + 3 OPV ให้กับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด หน่วยบริการวัคซีน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงานนำร่องฯ เรียบร้อยแล้ว

อย่างไรก็ตาม จากการดำเนินการนำร่องการให้วัคซีนโปลิโอ สูตร 2 IPV + 3 OPV ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2566 เป็นต้นมา พบว่าหน่วยบริการวัคซีนยังคงมีข้อสงสัยในการให้บริการ เพื่อเป็นการเสริมข้อมูลเชิงวิชาการให้กับผู้รับผิดชอบงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค รวมทั้งผู้ปฏิบัติมีแนวทางการดำเนินการนำร่องดังกล่าว ไปในทิศทางเดียวกัน ในวันที่ 20 กรกฎาคม 2566 ที่ประชุมคณะกรรมการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ครั้งที่ 4 /2566 จึงได้มีคำแนะนำการให้วัคซีนโปลิโอเพิ่มเติมสำหรับการนำร่องให้วัคซีนโปลิโอ สูตร 2 IPV + 3 OPV และกรมควบคุมโรคได้จัดประชุมชี้แจงข้อสงสัยการนำร่องให้วัคซีนโปลิโอ สูตร 2 IPV + 3 OPV โดยความร่วมมือจากราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย ร่วมให้ข้อมูลเชิงวิชาการและชี้แจงข้อสงสัยการนำร่องให้วัคซีนโปลิโอให้กับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบประชุมทางไกล เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2566 ที่ผ่านมา

กระทรวงสาธารณสุข จึงได้จัดทำคำแนะนำการให้วัคซีนโปลิโอการนำร่องให้วัคซีนโปลิโอ สูตร 2 IPV + 3 OPV เพิ่มเติม โดยเป็นไปตามคำแนะนำเพิ่มเติมของคณะกรรมการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค และราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย เพื่อเป็นแนวปฏิบัติสำหรับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หน่วยบริการวัคซีน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

การนำร่องให้วัคซีนโปลิโอ สูตร 2 IPV + 3 OPV เพิ่มเติม

1.2 หากได้รับวัคซีนล่าช้าในแต่ละเข็ม จะต้องนัดครั้งถัดไปเมื่อใด เช่น

1.2.1 รับ IPV 1 ล่าช้า (สมมติรับ IPV 1 เมื่ออายุ 3 เดือน) จะนัดรับ IPV 2 เมื่อใด สามารถนัด IPV 2 ที่ 4 เดือนได้ตามเดิมหรือไม่ (ระยะห่างระหว่าง IPV 1 และ IPV 2 น้อยกว่า 2 เดือนได้หรือไม่)

ตอบ : ให้ IPV 1 อายุ 3 เดือน ระยะห่างที่น้อยที่สุดของโดสถัดไป (minimum interval) 4 สัปดาห์ ให้นัด IPV 2 อายุ 4 เดือน

ตารางแสดงอายุที่แนะนำให้วัคซีน อายุน้อยที่สุดที่สามารถให้วัคซีนได้ และระยะห่างแต่ละโดส				
วัคซีนและโดสที่ให้ (vaccine&dose no.)	อายุที่แนะนำให้ (recommended age)	อายุน้อยที่สุดของโดสนี้ (minimum age)	ระยะห่างที่แนะนำกับโดสถัดไป (recommended interval)	ระยะห่างที่น้อยที่สุดของโดส ถัดไป (minimum interval)
DTwP, DTaP-1	2 เดือน	6 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
DTwP, DTaP-2	4 เดือน	10 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
DTwP, DTaP-3 ⁴	6 เดือน	14 สัปดาห์	6-12 เดือน	6 เดือน
DTwP, DTaP-4	18 เดือน	12 เดือน	3 ปี	6 เดือน
DTwP, DTaP-5	4-6 ปี	4 ปี	-	-
OPV, IPV -1	2 เดือน	6 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
OPV, IPV -2	4 เดือน	10 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
OPV, IPV -3	6 เดือน	14 สัปดาห์	12 เดือน	6 เดือน
OPV, IPV -4 ⁶	18 เดือน	12 เดือน	3 ปี	6 เดือน
OPV, IPV -5	4-6 ปี	4 ปี	-	-

วีระชัย วัฒนวิเศษ, อัจฉรา ตั้งสถาพรพนธ์, กุลกัญญา โชคไพบุญญกิจ, คู่มือวัคซีน 2012-2013 และปัญหาที่พบบ่อย

1.2.2 รับ IPV 2 ล่าช้า (สมมติรับ IPV 2 เมื่ออายุ 5 เดือน) ให้เลื่อน OPV 3 จากนัด 6 เดือนหรือไม่ หรือนัดเมื่อใด

ตอบ : ให้ IPV 2 อายุ 5 เดือน ระยะห่างที่น้อยที่สุดของโดสถัดไป (minimum interval) 4 สัปดาห์ ให้นัด OPV 3 อายุ 6 เดือน

ตารางแสดงอายุที่แนะนำให้วัคซีน อายุน้อยที่สุดที่สามารถให้วัคซีนได้ และระยะห่างแต่ละโดส				
วัคซีนและโดสที่ให้ (vaccine&dose no.)	อายุที่แนะนำให้ (recommended age)	อายุน้อยที่สุดของโดสนี้ (minimum age)	ระยะห่างที่แนะนำกับโดสถัดไป (recommended interval)	ระยะห่างที่น้อยที่สุดของโดส ถัดไป (minimum interval)
DTwP, DTaP-1	2 เดือน	6 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
DTwP, DTaP-2	4 เดือน	10 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
DTwP, DTaP-3 ⁴	6 เดือน	14 สัปดาห์	6-12 เดือน	6 เดือน
DTwP, DTaP-4	18 เดือน	12 เดือน	3 ปี	6 เดือน
DTwP, DTaP-5	4-6 ปี	4 ปี	-	-
OPV, IPV -1	2 เดือน	6 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
OPV, IPV -2	4 เดือน	10 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
OPV, IPV -3	6 เดือน	14 สัปดาห์	12 เดือน	6 เดือน
OPV, IPV -4 ⁶	18 เดือน	12 เดือน	3 ปี	6 เดือน
OPV, IPV -5	4-6 ปี	4 ปี	-	-

วีระชัย วัฒนวิเศษ, อัจฉรา ตั้งสถาพรพนธ์, กุลกัญญา โชคไพบุญญกิจ, คู่มือวัคซีน 2012-2013 และปัญหาที่พบบ่อย

1.2.3 รับ OPV 3 ล่ำซ้ำ (เกิน 6 เดือน) จะนัด OPV 4 ที่อายุ 1 ขวบครึ่งตามเดิมได้หรือไม่
หรือต้องมีระยะห่างอย่างน้อยเท่าใด

ตอบ : รับ OPV 3 ล่ำซ้ำ (อายุเกิน 6 เดือน แต่ไม่เกิน 1 ปี) ระยะห่างที่น้อยที่สุด
ของโดสถัดไป (minimum interval) 6 เดือนให้นัด OPV 4 ที่อายุ 1 ขวบครึ่ง
ตามเดิมได้

ตารางแสดงอายุที่แนะนำให้วัคซีน อายุน้อยที่สุดที่สามารถให้วัคซีนได้ และระยะห่างแต่ละโดส				
วัคซีนและโดสที่ให้ (vaccine&dose no.)	อายุที่แนะนำให้ (recommended age)	อายุน้อยที่สุดของโดสนี้ (minimum age)	ระยะห่างที่แนะนำกับโดสถัดไป (recommended interval)	ระยะห่างที่น้อยที่สุดของโดส ถัดไป (minimum interval)
DTwP, DTaP-1	2 เดือน	6 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
DTwP, DTaP-2	4 เดือน	10 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
DTwP, DTaP-3 ⁴	6 เดือน	14 สัปดาห์	6-12 เดือน	6 เดือน
DTwP, DTaP-4	18 เดือน	12 เดือน	3 ปี	6 เดือน
DTwP, DTaP-5	4-6 ปี	4 ปี	-	-
OPV, IPV -1	2 เดือน	6 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
OPV, IPV -2	4 เดือน	10 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
OPV, IPV -3	6 เดือน	14 สัปดาห์	12 เดือน	6 เดือน
OPV, IPV -4 ⁶	18 เดือน	12 เดือน	3 ปี	6 เดือน
OPV, IPV -5	4-6 ปี	4 ปี	-	-

วีระชัยวัฒน์วีระเดช, อัจฉรา ตั้งสาทรพจน์, กุลกัญญา ไชยทิพย์อักษร, คู่มือวัคซีน 2012-2013 และปัญหาที่พบบ่อย

1.2.4 รับ OPV 4 ล่ำซ้ำ (เกิน 1 ขวบครึ่ง) จะนัด OPV 5 ที่อายุ 4 ขวบตามเดิมได้หรือไม่
หรือต้องเลื่อนนัดอย่างไร

ตอบ : รับ OPV 4 ล่ำซ้ำ (อายุเกิน 1 ขวบครึ่ง - 3 ขวบครึ่ง) ระยะห่างที่น้อยที่สุด
ของโดสถัดไป (minimum interval) 6 เดือนให้นัด OPV 5 ที่อายุ 4 ขวบ
ตามเดิมได้

ตารางแสดงอายุที่แนะนำให้วัคซีน อายุน้อยที่สุดที่สามารถให้วัคซีนได้ และระยะห่างแต่ละโดส				
วัคซีนและโดสที่ให้ (vaccine&dose no.)	อายุที่แนะนำให้ (recommended age)	อายุน้อยที่สุดของโดสนี้ (minimum age)	ระยะห่างที่แนะนำกับโดสถัดไป (recommended interval)	ระยะห่างที่น้อยที่สุดของโดส ถัดไป (minimum interval)
DTwP, DTaP-1	2 เดือน	6 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
DTwP, DTaP-2	4 เดือน	10 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
DTwP, DTaP-3 ⁴	6 เดือน	14 สัปดาห์	6-12 เดือน	6 เดือน
DTwP, DTaP-4	18 เดือน	12 เดือน	3 ปี	6 เดือน
DTwP, DTaP-5	4-6 ปี	4 ปี	-	-
OPV, IPV -1	2 เดือน	6 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
OPV, IPV -2	4 เดือน	10 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
OPV, IPV -3	6 เดือน	14 สัปดาห์	12 เดือน	6 เดือน
OPV, IPV -4 ⁶	18 เดือน	12 เดือน	3 ปี	6 เดือน
OPV, IPV -5	4-6 ปี	4 ปี	-	-

วีระชัยวัฒน์วีระเดช, อัจฉรา ตั้งสาทรพจน์, กุลกัญญา ไชยทิพย์อักษร, คู่มือวัคซีน 2012-2013 และปัญหาที่พบบ่อย

1.3 กรณีเด็กที่มาล่าช้าจนทับกับกำหนดการให้ OPV เช่น มาครั้งแรกเมื่ออายุ 6 เดือน จะมีการให้ IPV 1 พร้อม OPV เมื่ออายุ 6 เดือน หรือไม่ หรือให้ IPV 1-2 ก่อน แล้วเลื่อนวัคซีน OPV ไปรับในคราวหลัง

ตอบ : ให้ IPV 1-2 ก่อน แล้วเลื่อนวัคซีน OPV ไปรับในคราวหลัง โดยเว้นระยะห่างในแต่ละโดสตามคำแนะนำข้างต้น เนื่องจากความเสี่ยงของการเกิด Vaccine-associated paralytic poliomyelitis (VAPP) สูงสุดในการหยอดโพลีโอครั้งแรก **จึงแนะนำให้ใช้โพลีโอสวัคซีนโดสแรกเป็น IPV ไม่ว่าจะเริ่มให้ครั้งแรกที่อายุเท่าไร**

Oral Poliovirus Vaccine (OPV)

- Despite its many advantages, use of OPV carries certain liabilities
 - Vaccine-associated paralytic poliomyelitis (VAPP):** rare occurrence of cases of VAPP among **OPV recipients and their contacts**.
Risk for VAPP: range from **1 in 750,000 with 1st dose** of OPV to 1 in 2.4 million for all doses of OPV*
 - Vaccine-derived polioviruses (VDPVs):** recognized more recently, is the emergence of genetically divergent vaccine-derived polioviruses (VDPVs), either during prolonged infection in persons with primary immunodeficiency disorders or during outbreaks in settings with **low rates of OPV coverage**

Cara C. Burns, et al. JID 2014;210(suppl_1):S283-S293, <https://doi.org/10.1093/infdis/jiu075>
 *Alexander L, et al. JAMA. 2004;292:1696-701. Marx A, et al. Epidemiol Rev. 2000;22:298-316.

1.4 กรณีเด็กมารับวัคซีนล่าช้ามาก จะมีการจำกัดอายุสำหรับเด็กที่โตมากหรือไม่ เช่น อายุเกินกี่ปีไม่สามารถรับ IPV ได้

ตอบ : ไม่มี

วัคซีน IPV/OPV สามารถให้ได้ตั้งแต่อายุ >6 สัปดาห์ขึ้นไป หากไม่มีข้อห้าม

Vaccine and dose number	Recommended age for this dose	Minimum age for this dose	Recommended interval to next dose	Minimum interval to next dose
DTaP-1 ^(a)	2 months	6 weeks	8 weeks	4 weeks
DTaP-2	4 months	10 weeks	8 weeks	4 weeks
DTaP-3	6 months	14 weeks	6-12 months ^(f)	6 months ^(f)
DTaP-4	15-18 months	15 months ^(f)	3 years	6 months
DTaP-5 ^(a)	4-6 years	4 years	—	—
IPV-1 ^(a)	2 months	6 weeks	8 weeks	4 weeks
IPV-2	4 months	10 weeks	8 weeks-14 months	4 weeks
IPV-3	6-18 months	14 weeks	3-5 years	6 months
IPV-4 ^(a)	4-6 years	4 years	—	—

วัคซีนและโดสที่ให้ (vaccine & dose no.)	อายุที่แนะนำให้ (recommended age)	อายุน้อยที่สุดของโดสที่ (minimum age)	ระยะห่างที่แนะนำให้โดสต่อไป (recommended interval)	ระยะห่างที่น้อยที่สุดของโดสที่ต่อไป (minimum interval)
DTwP, DTaP-1	2 เดือน	6 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
DTwP, DTaP-2	4 เดือน	10 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
DTwP, DTaP-3 ^a	6 เดือน	14 สัปดาห์	6-12 เดือน	6 เดือน
DTwP, DTaP-4	18 เดือน	12 เดือน	3 ปี	6 เดือน
DTwP, DTaP-5	4-6 ปี	4 ปี	-	-
OPV, IPV-1	2 เดือน	6 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
OPV, IPV-2	4 เดือน	10 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
OPV, IPV-3	6 เดือน	14 สัปดาห์	12 เดือน	6 เดือน
OPV, IPV-4 ^a	18 เดือน	12 เดือน	3 ปี	6 เดือน
OPV, IPV-5	4-6 ปี	4 ปี	-	-

วัคซีนรวม 7 ชนิด, องค์การอนามัยโลก, คู่มือการปฏิบัติ, คู่มือวัคซีน 2012-2013 และคู่มือเพิ่มเติม

2. กรณีให้วัคซีนคลาดเคลื่อนไปจากคำแนะนำ จะต้องนัดให้วัคซีนเพิ่มหรือไม่
ตัวอย่าง เช่น

2 เดือน	4 เดือน	6 เดือน	1 ปีครึ่ง	4 ปี
IPV1	OPV2 IPV2	OPV3	OPV4	OPV5
IPV1	OPV2	OPV3	OPV4	OPV5
OPV1	IPV2	OPV3	OPV4	OPV5

ตอบ :

2 เดือน	4 เดือน	6 เดือน	1 ปีครึ่ง	4 ปี
IPV1	OPV2 IPV2	OPV3	OPV4	OPV5
IPV1	OPV2	OPV3	OPV4	OPV5 IPV2
OPV1	IPV2	OPV3	OPV4	OPV5 IPV2

แนะนำให้ IPV 2 โดส ห่างกันอย่างน้อย 4 สัปดาห์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าได้รับ IPV 1 ก่อน
อายุ 14 สัปดาห์

3. กรณีในพื้นที่ที่มีการรณรงค์ให้วัคซีนเสริมด้วย OPV แก่เด็กไทยอายุ <5 ปี และเด็กต่างด้าว
อายุ <15 ปี ในพื้นที่เสี่ยงทุกคน

3.1 หากช่วงรณรงค์เด็กอายุน้อยกว่า 6 เดือน (ไม่ถึงกำหนดรับ OPV3) สามารถหยุด OPV
รณรงค์ได้หรือไม่ แล้วรับ IPV เมื่ออายุ 2, 4 เดือนตามปกติ

3.2 หากวันรณรงค์ให้ OPV เสริม ตรงกับวันนัดฉีด IPV เมื่ออายุ 2, 4 เดือน พอที่จะหยุด OPV
รณรงค์พร้อมการให้ IPV ได้เลยหรือไม่ หากไม่ได้จะนัดให้วัคซีนอย่างไร

ตอบ : สามารถให้ OPV เสริมจำนวน 2 ครั้ง ห่างกันอย่างน้อย 4 สัปดาห์ โดยไม่ต้องคำนึง
ถึงประวัติการได้รับวัคซีนในอดีตมาก่อน ในกรณีอยู่ในพื้นที่ที่มีการรณรงค์ให้วัคซีนเสริมด้วย OPV

ข้อเสนอ: *** ยกเว้นในกรณีเด็กยังไม่เคยได้รับวัคซีนป้องกันโรคโปลิโอเลย ไม่แนะนำให้
ให้หยุด OPV เพราะมีความเสี่ยงในการเกิด VAPP จะแนะนำให้หยุดเสริมได้
เฉพาะในเด็กที่เคยได้รับ IPV 1 แล้วอย่างน้อย 2 สัปดาห์

4. คำถามทั่วไป

4.1 เด็กที่ฉีดวัคซีนทางเลือกว่าวัคซีนรวม 5 โรค หรือ 6 โรค ซึ่งมีวัคซีน IPV รวมอยู่ด้วย จำเป็นต้องหยุดโพลีโอเพิ่มด้วยหรือไม่

ตอบ : ไม่จำเป็น

(อาจพิจารณาหยุดเพิ่มหากมีการระบาดของ cVDPV เช่น nOPV 2 ในพื้นที่มี cVDPV 2)

4.2 สามารถให้ IPV พร้อมกับวัคซีนอื่นได้หรือไม่ ฉีดพร้อม PCV ได้หรือไม่

ตอบ : สามารถให้ IPV พร้อมกับวัคซีนอื่นได้ โดยมีความปลอดภัยไม่แตกต่างกับการฉีดโดยไม่ให้ IPV ร่วมด้วย และการฉีด IPV พร้อมกับวัคซีนอื่นไม่รบกวนการสร้างภูมิคุ้มกันโรคซึ่งกันและกันจึงแนะนำให้ฉีดพร้อมกันในวันเดียวกัน

4.3 กรณีผู้ปกครองไม่ประสงค์ฉีด IPV 1 เพิ่ม เมื่ออายุ 2 เดือน จะเลื่อน IPV 1 ได้หรือไม่ หรือควรฉีดวัคซีนใดก่อนระหว่าง IPV 1 และ DTP DTP-HB - Hib1

ตอบ : ควรให้ความมั่นใจถึงประสิทธิภาพและความปลอดภัย และแนะนำให้ฉีดพร้อมกันตามกำหนดหากจำเป็นต้องเลื่อนสามารถเลื่อนได้ สามารถเว้นระยะห่างระหว่าง IPV และ DTP -HB -Hib ก็วันก็ได้เพราะเป็นวัคซีนเชื้อตายทั้ง 2 ชนิด และต้องเว้นระยะห่าง IPV 1 และ 2 รวมทั้ง DTP -HB -Hib1 และ 2 อย่างน้อย 4 สัปดาห์

4.4 สามารถป่วยเป็นโพลีโอจากการวัคซีน IPV, OPV ได้หรือไม่

ตอบ : ถ้าใช้ OPV ยังมีโอกาสเกิด VAPP แต่การใช้สูตร 2 IPV + 3 OPV จะเกิดในอัตราที่ต่ำกว่า การให้ OPV ในโดสแรก ส่วน cVDPV จะพบในกรณี vaccine coverage ต่ำ

Vaccine-Associated Paralytic Poliomyelitis (VAPP)

- Two rare but serious adverse events are associated with OPV: VAPP and VDPVs
- VAPP occurs among OPV recipients and their contacts.
 - In countries using OPV, the risk of VAPP is estimated at 3.8 cases per million births (range: 2.9–4.7, estimated from use of tOPV)
 - Risk for VAPP: range from 1 in 750,000 with 1st dose of OPV to 1 in 2.4 million for all doses of OPV*
 - 1 contact VAPP case per 13.3 million OPV doses distributed**
- VAPP occurs primarily in OPV recipients aged <1 year and is associated with first OPV dose, with decreasing risk following subsequent doses

* Alexander L, et al. JAMA. 2004;292:1696–701. Marx A, et al. Epidemiol Rev. 2000;22:298–316.
** JAMA. 2004;292(14):1696–1701. doi:10.1001/jama.292.14.1696
WER 2022;25(97):277–300. <https://www.who.int/publications/i/item/WHO-WER9725-277-300>

4.5 วัคซีนสูตรนี้มีการเกิด AEFI ชนิดรุนแรงได้หรือไม่

ตอบ : น้อยมาก IPV เป็นวัคซีนที่มีความปลอดภัยสูงมาก สามารถให้ได้ในผู้ป่วยภูมิคุ้มกันต่ำ หญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร

- IPV vaccine safety IPV is considered safe whether administered as a standalone or combination vaccine
- Transient minor local erythema (0.5%–1.5%) induration (3%–11%) and local tenderness (14%–29%)
- Contraindications: severe allergic (anaphylactic) reactions after a previous dose of IPV or after taking streptomycin, polymyxin B, or neomycin should not receive IPV, all of which are extremely rare
- Pregnant or breastfeeding individuals can receive the vaccine.

WER 2022;25(97):277–300. <https://www.who.int/publications/i/item/WHO-WER9725-277-300>
<https://www.cdc.gov/vaccines/vpd/polio/hcp/contraindications-precautions.html>

4.6 กรณีที่เด็กได้รับวัคซีน IPV เข็มที่ 1 และเข็มที่ 2 ใกล้กันมาก เช่น ห่างกัน 2 สัปดาห์ ควรดำเนินการอย่างไร

ตอบ : ระยะห่างที่น้อยที่สุด (minimum interval) ของ IPV 1 และ IPV 2 คือ 4 สัปดาห์ อย่างไรก็ตาม มี “grace period”, vaccine doses administered ≤ 4 days before the minimum interval or age are considered valid

ดังนั้น ถ้าระยะห่างน้อยสุด >24 วัน ถือว่าได้รับวัคซีนครบไม่ต้องเริ่มต้นใหม่ แต่ถ้าระยะห่างน้อยกว่านั้น เช่น 2 สัปดาห์ ให้ถือว่า IPV 2 ไม่ Valid ให้ฉีดใหม่อีก 1 เข็ม โดยห่างจากเข็มสุดท้ายอย่างน้อย 4 สัปดาห์

วัคซีนและโดสที่ให้ (vaccine&dose no.)	อายุที่แนะนำให้ (recommended age)	อายุน้อยที่สุดของโดสนี้ (minimum age)	ระยะห่างที่แนะนำกับโดสถัดไป (recommended interval)	ระยะห่างที่น้อยที่สุดของโดส ถัดไป (minimum interval)
OPV, IPV -1	2 เดือน	6 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
OPV, IPV -2	4 เดือน	10 สัปดาห์	2 เดือน	4 สัปดาห์
OPV, IPV -3	6 เดือน	14 สัปดาห์	12 เดือน	6 เดือน
OPV, IPV -4 ⁶	18 เดือน	12 เดือน	3 ปี	6 เดือน
OPV, IPV -5	4-6 ปี	4 ปี	-	-

แนวทาง/เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. คำแนะนำการให้วัคซีนโปลิโอ การนำร่องให้วัคซีนโปลิโอ สูตร 2 IPV + 3 OPV เพิ่มเติม	• สามารถดาวน์โหลดแนวทางฯ ได้ที่เว็บไซต์กองโรคติดต่อทั่วไป ที่ลิงค์ : https://shorturl-ddc.moph.go.th/G61mx หรือ QR code
2. แนวทางการนำร่องให้วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอ สูตร 2 IPV + 3 OPV	• สามารถดาวน์โหลดแนวทางฯ ได้ที่เว็บไซต์กองโรคติดต่อทั่วไป ที่ลิงค์ : https://shorturl-ddc.moph.go.th/LIHE1 หรือ QR code
3. เอกสารประกอบการประชุมมอบนโยบายและชี้แจง โครงการความร่วมมือขับเคลื่อน การกวาดล้างโรค โปลิโอตามพันธสัญญานานาชาติ ด้วยการนำร่องให้ วัคซีนโปลิโอ สูตร 2 IPV + 3 OPV ในวันที่ 21 มิถุนายน 2566	• สามารถดาวน์โหลดเอกสารฯ ได้ที่เว็บไซต์กองโรคติดต่อทั่วไป ที่ลิงค์ : https://shorturl-ddc.moph.go.th/nT2hf หรือ QR code
4. เอกสารประกอบการประชุมชี้แจงข้อสงสัยการนำร่อง ให้วัคซีนโปลิโอ สูตร 2 IPV + 3 OPV ให้กับ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ในวันที่ 26 กรกฎาคม 2566	• สามารถดาวน์โหลดเอกสารฯ ได้ที่เว็บไซต์กองโรคติดต่อทั่วไป ที่ลิงค์ : https://shorturl-ddc.moph.go.th/3EgyW หรือ QR code